

POLÍTICA I LEGISLACIÓ EDUCATIVES

Professors: Martí Teixidó i Planas i Cristina Pintó Isern

Departament de Pedagogia Sistemàtica i Social Facultat de Ciències de l'Educació

Matèria del segon cicle de la llicenciatura en pedagogia de caràcter bàsic-troncal de 6 crèdits .

A.- OBJECTIUS

1. Construir un mapa conceptual precís amb els significats de política i de política de l'educació amb relació als significats de conceptes contigus, afins i de contrast.
2. Conèixer els antecedents, l'evolució i els assumptes actuals objecte de la política de l'educació com a acció.
3. Analitzar, amb mètode i procediments de la politologia, assumptes, lleis i programes d'acció de la política de l'educació.
4. Associar la política de l'educació del nostre subsistema escolar/educatiu a l'acció política general de govern, a l'acció política dels professionals i sindicats i a accions paral·leles de la Unió Europea i dels Organismes Internacionals.
5. Conèixer amb precisió a través de les lleis que el regulen els sistema escolar d'Espanya, el subsistema escolar de Catalunya i les lleis o directrius fonamentals de la Unió Europea i d'Organismes Internacionals.

B.- TEMARI: continguts

1. Conceptes i terminologia. Política en relació a ètica, tècnica, pedagogia, administració, economia, ciència. Polítiques com a planificació i programes. Legitimitat, legalitat i consens.
2. Fonamentació i teleologia. Filosofia política. Educació i ideologia. Política com a domini. El poder de l'Estat en educació. Procés de decisió en política de l'educació. Avaluació de polítiques de l'educació.
3. Racionalitat i coneixement. Politologia o ciència política. Metodologia integrada de la ciència política: entre les dades empíriques i les interpretacions fenomenològiques. Qüestions epistemològiques i qüestions deontològiques.
4. Antecedents de l'acció política en educació. El liberalisme i els inicis de l'administració educativa. La República espanyola i l'avanç de l'educació racionalista i popular. La Dictadura i l'educació integrista i doctrinària.
5. Evolució recent de la política de l'educació. Democratització necessària amb el centrisme. Autonomia de subsistemes escolars a les comunitats lingüístiques i històriques. Reforma educativa del sistema escolar amb el socialisme. Revisió tradicionalista del populisme.
6. Els temes/assumptes abordats. L'elecció de centre dels ciutadans i la llibertat de creació de centres amb finançament públic. Generalització, gratuïtat i obligatorietat de l'educació o de l'escolarització. Participació en l'educació i consells escolars. El professorat i la seva nova regulació. La Reforma Educativa i la Formació Professional.
7. Quatre qüestions de fons. Religió i educació. Llengua i educació. La qualitat de l'educació. Educació i tecnologies de la informació.
8. Els assumptes no abordats. El fracàs escolar. Comunicació de masses i educació escolar. Escolarització de fills de treballadors migrants i de minories ètniques. Personalització i convivència. Sexe i educació mixta o coeducativa.
9. Corrents educatius als estats occidentals desenvolupats. Els grans problemes: absència d'habilitats socials i violència escolar; l'adolescència sociològica; educació i transició al treball. La política de l'educació en relació a la política cultural i a la política de comunicació.
10. Sistema escolar/educatiu i administració. Descentralització, desconcentració, autonomia, delegació. Del model normatiu als models de responsabilització i avaluació de funcionament i resultats. Democràcia local i decisions de política de l'educació.

11. Polítiques educatives a la Unió Europea. Principi de subsidiarietat. Educació de la dimensió europea. Inhibicions amb relació a l'educació: política lingüística i política de comunicació de masses.
12. Temes i resolucions de política de l'educació en el marc de l'ONU - UNESCO. Accions en favor dels països en desenvolupament. Declaració universal *L'educació per a tots (1991)*. Accions de voluntariat social; les ONGs i d'institucions ètico-solidàries.

B.- TEMARI: Legislació

Constitución Española de 1978
Estatut d'Autonomia de Catalunya de 1979
Ley Orgánica del Derecho a la Educación. LODE 1985
Ley de Participación, Evaluación y Gobierno de los Centros Docentes. LOPEGCD 1995
Ley Orgánica de Ordenación General del Sistema Educativo. LOGSE 1990
Ley de Reforma Universitaria. LRU 1983
Llei de Política Lingüística de Catalunya. LPL 1998
Ley Orgánica de Libertad Religiosa i disposicions sobre ensenyament de la religió.
Convenció sobre els drets de l'infant de UN 1985. Ratificada per España.

Llei de consells escolars 1985
Disposicions bàsiques sobre professorat. Cossos docents.
Disposicions bàsiques sobre autorització de centres docents privats.
Disposicions bàsiques sobre finançament públic a centres docents privats concertats.
Decret sobre admissió d'alumnes en els centres docents públics i privats concertats.
Decret sobre drets i deures dels alumnes.
Disposicions sobre serveis i programes educatius del Departament d'Ensenyament.
Decret sobre estructura del Departament d'Ensenyament de la Generalitat de Catalunya.
Llei de Formació d'Adults de 1991
Mapa escolar de Catalunya. Acords intersectorials de plantilles i concertació de places.

Tratado constitutivo de la Comunidad Europea modificado por el Tratado de la Union Europea.
Declaración mundial sobre educación para todos de 1990.
United Nations 1998. El ejercicio del derecho a la educación.

C.- METODOLOGIA

Els tres crèdits assignats a teoria es dedicaran fonamentalment a l'exposició dels temes per part del professor/a que en presentarà els continguts clau i els nuclis de comprensió. Els alumnes hauran de dedicar l'equivalent a uns dos crèdits per fer les lectures assignades i estudiar els continguts preparant les seves participacions a classe.

Les sessions pràctiques es dedicaran a fòrum de debat de les lectures assignades, i a presentació per equips (dos-quatre alumnes) d'estudis de lleis o documents o a presentació d'estudis de casos aplicant el mètode d'anàlisi de la ciència política. Una setmana abans, l'equip ha d'haver presentat al professor una elaboració escrita i sistematitzada.

D.- AVALUACIÓ

Avaluació contínua. Els estudiants que assisteixin amb regularitat han de participar amb intervencions a classe i tindran oportunitat de fer dos exercicis presencials de control (60'), després del tema sis i després del tema dotze. Faran un estudi de llei o de cas en equip que presentaran per escrit al professor i a classe als alumnes. Per a una qualificació notable cal fer també la ressenya d'una de les obres de fonamentació o d'actualització aplicant-la a l'educació.

Avaluació sumativa. Els estudiants que no assisteixin regularment poden estudiar la matèria a partir dels manuals de referència que entre els tres cobreixen bona part del programa però hauran de recórrer a d'altres fonts bibliogràfiques. Cal presentar una elaboració dels 12 temes en tres pàgines cada un: total 36 pàgines. Cal presentar la ressenya crítica dels tres llibres de lectura bàsica (5 pàgines). Es farà en tres lliuraments proporcionals.

Avaluació final. Els estudiants acollits a l'avaluació sumativa, els estudiants que no superin el procés d'avaluació contínua i aquells qui havet-lo superat considerin que poden optar a millor qualificació, faran l'examen final en la data assignada per la Facultat.

E.- BIBLIOGRAFIA

Lectures bàsiques assignades

GINER, S. (1996): *La democràcia: carta oberta a un ciutadà*. Barcelona: Ariel.
CORTINA, A. (1997): *Ciudadanos del mundo. Hacia una teoría de la ciudadanía*. Madrid: Alianza.
TEDESCO, J.C. (1995): *El nuevo pacto educativo*. Madrid: Anaya.

Lectures de fonamentació

ARISTÒTELOUS (-322): *Ética a Nicómano i Política*. Edicions diverses. Barcelona: Orbis 1985. Madrid: Centro de Estudios Constitucionales 1970
MAQUIAVELLI, N. (1513): *El príncipe*. Edicions diverses; una recent: Edicions diverses Barcelona: Edicomunicación. 1994.
HOBBES, Th. (1651): *Leviatan*. Edicions diverses; una *Del ciudadano y Leviatán*. Madrid: Tecnos 1987.
LOCKE, J. (1690): *Ensayo sobre el gobierno civil*. Madrid: Aguilar 1983. Barcelona: Orbis 1985.
ROUSSEAU, J.J. (1762): *El contrato social*. Edicions diverses. Madrid: Tecnos 1988. Barcelona: Altaya 1993.
WEBER, M. (1919): *La ciencia como profesión. La política como profesión*. Edicions diverses; una: Madrid: Espasa Calpe, 1992.
ARANGUREN, J.L. (López) (1963): *Ética y política*. Madrid: Guadarrama i Barcelona: Orbis, 1985.

Lectures d'actualització

CAMPS, V. (1993): *Virtudes públicas*. Madrid: Espasa Calpe.
ARAMAYO, R.R. (1997): *La quimera del Rey Filósofo*. Madrid: Taurus.

Manuais de referència

FULLAT, O. (1993): *Política de la educación. Politeya - Paideia*. Barcelona: Ceac, 1994.
PUELLES, M. de (1991): *Política y administración educativas*. Madrid: UNED.
COLOM, A.J. Y DOMÍNGUEZ, E. (1997): *Introducción a la política de la educación*. Barcelona: Ariel.

Desenvolupament contemporani

APPLE, M.W. (1994). *Educación y poder*. Barcelona: Paidós-MEC.
BALL, S.J. (1989): *Micropolítica en la escuela. Hacia una teoría de la organización escolar*. Barcelona: Paidós-MEC.
BERNARDI, B. (1991): *Uomo, cultura, società. Introduzione agli studi demo-etno-antropologici*. Milano: Francoangeli.
CHUBB, J.E. & MORE, T.E. (1990): *Politics markets & america's scholls*. Washington: The Brookings Institution.
GIDDENS, a. (1995): *Política, sociología y teoría social*. Barcelona: Paidós 1997.
GINER, S. (1985): *Comunió, domini, innovació. Per una teoria de la cultura*. Barcelona: Laia.
KYMLICKA, W. (1990): *Filosofía política contemporánea*. Barcelona: Ariel 1995.
LEGRAND, L. (1990): *Les politiques de l'éducation*. Paris: PUF.
NEMO, Ph. (1991): *Pourquoi ont-ils tué Jules Ferry? La d'érive de l'école sous la Ve. République*. Paris: Barnard Grasset.
NOZICK, R. (1974): *Anarquía, Estado y Utopía*. Buenos Aires: Fondo de Cultura Económica.
RAWLS, J. (1993): *El liberalismo político*. Barcelona: Crítica 1996.

Documents de consulta

DICCIONARIO DE SOCIOLOGIA de Alianza Editorial (1998) coordinat per GINER, S. i LAMO de ESPINOSA, E.

FOESSA: *V Informe sociológico sobre la situación social de España*. Madrid: Fundación Foessa 1994.
MEC (1989): *Libro blanco para le reforma del sistema educativo*.
MEC: *Informe sobre el estado y la situación del sistema educativo. Curso 1994-95, 1995-1996, 1996-1997*
CONSEJOS ESCOLARES DE COMUNIDADES AUTÓNOMAS DEL ESTADO (1994): *La política educativa europea y la dimensión europea de la educación. La participación como factor de calidad educativa*.
CONSELL ESCOLAR DE CATALUNYA: *Memòria d'activitats. 94-94, 95-96, 96-97*.
INSTITUT D'ESTUDIS CATALANS (1997): *Per un sistema d'ensenyament nacional català*.
DEPARTAMENT D'ENSENYAMENT G.C. (1991): *Els sistemes educatius a Europa. Elements per a una descripció*.

Comunicacions d' actualització

AUTORS ACTUALS: Política y educación. (Actas del V Congreso Interuniversitario de Teoría de la Educación. Sitges -Barcelona 1995). Organitzat per Dep. Pedagogia Sistemàtica i Social, Universitat Autònoma de Barcelona. Editat: per ICE - Universitat de Barcelona.

UAB juny 2000